

การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคและการควบคุม การบริโภคยาสูบของทันตบุคลากรไทย

รมณีย์ ชัดเงางาม

ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ชนิดา ธรรมสุนทร

ทันตแพทย์เชี่ยวชาญ สถาบันทันตกรรม
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ติดต่อเกี่ยวกับบทความ:

ทันตแพทย์หญิงรมณีย์ ชัดเงางาม
สถาบันทันตกรรม

ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง

จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์: 02-5884005-8 ต่อ 119

โทรสาร: 02-5884004

อีเมล: nromanee@yahoo.com

บทคัดย่อ

หนึ่งในกลยุทธ์ที่จะลดอัตราการตายจากพิษภัยบุหรี่ได้คือ การสนับสนุนให้บุคลากรวิชาชีพสุขภาพมีบทบาทในการควบคุมการบริโภคยาสูบและให้คำแนะนำเลิกบุหรี่แก่ผู้สูบบุหรี่ องค์การอนามัยโลกและศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคของสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกันพัฒนาการสำรวจการบริโภคยาสูบในกลุ่มบุคลากรวิชาชีพสุขภาพระดับโลก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคยาสูบและการควบคุมการบริโภคยาสูบในกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาชีพสุขภาพ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความชุกของพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบ ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคยาสูบ การได้รับควันบุหรี่มือสอง ความต้องการเลิกสูบบุหรี่ การได้รับการฝึกอบรมวิธีการแนะนำให้ผู้ป่วยเลิกสูบบุหรี่ และบทบาทของทันตแพทย์ในการควบคุมการบริโภคยาสูบในคลินิกทันตกรรม โดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองทางไปรษณีย์ถึงทันตแพทย์จำนวน 8,266 คน และผู้ช่วยทันตแพทย์จำนวน 1,522 คน ได้รับตอบกลับจากทันตแพทย์ และผู้ช่วยทันตแพทย์ร้อยละ 20.7 และ 40.5 ตามลำดับ จากการสำรวจนี้พบว่ากลุ่มทันตบุคลากรมีอัตราสูบบุหรี่ปัจจุบันร้อยละ 2.4 โดยทันตแพทย์มีอัตราสูบบุหรี่ร้อยละ 2.0 และผู้ช่วยทันตแพทย์ร้อยละ 3.4 ส่วนใหญ่ของทันตแพทย์และผู้ช่วยทันตแพทย์ต่างเห็นว่าตนเองควรมีบทบาทในการให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยให้เลิกสูบบุหรี่ในอัตราร้อยละ 93.0-95.0 อย่างไรก็ตาม อัตราของทันตแพทย์และผู้ช่วยทันตแพทย์ที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในการให้บริการเลิกสูบบุหรี่พบเพียงร้อยละ 8.6 และ 11.8 ตามลำดับ และพบว่าทันตแพทย์เพียงร้อยละ 5.5 เท่านั้นที่ให้บริการคลินิกอดบุหรี่ในคลินิกทันตกรรมของตนเอง สรุปคือทันตแพทย์และผู้ช่วยทันตแพทย์ไทยมีอัตราการบริโภคยาสูบที่ต่ำมาก และต้องการรับการฝึกอบรมเพิ่มเติมในการให้บริการเลิกบุหรี่

บทนำ

บุหรี่ยับเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคร้ายต่าง ๆ และเป็นสาเหตุหลักอันดับที่สองของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร อีกทั้งยังเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายทางเศรษฐกิจให้กับตัวผู้สูบและครอบครัวรวมทั้งประเทศชาติด้วย ปัจจุบันทั่วโลกมีผู้สูบบุหรี่ประมาณ 1.1 พันล้านคน โดยมีการประมาณการว่าภายในปี พ.ศ.2568 ทั่วโลกจะมีผู้สูบบุหรี่จำนวนมากถึง 1.6 พันล้านคน และคาดว่าในปี พ.ศ.2573 จะมีผู้เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ถึงปีละ 10 ล้านคน โดยร้อยละ 70.0 ของผู้เสียชีวิตจะเป็นประชากรจากประเทศกำลังพัฒนา¹ แม้ว่าปัจจุบันนี้การควบคุมการบริโภคยาสูบในประเทศไทยจะได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติว่ามีความ

Original Article

Thai Dental Professional Survey on Tobacco Use and Control

Romanee Kudngaongarm

Dentist
Institute of Dentistry
Department of Medical Services,
Ministry of Public Health

Chanida Thamsoonthorn

Dentist
Institute of Dentistry
Department of Medical Services,
Ministry of Public Health

Correspondence to:

Dr. Romanee Kudngaongarm
Institute of Dentistry
Tiwanon Road, Muang District
Nonthaburi 11000
Tel: 02-5884005-8 ext. 119
Fax: 02-5884004
E-mail: nromanee@yahoo.com

Abstract

One of the strategies to reduce the number of smoking-related deaths was to encourage the involvement of health professionals in tobacco control and cessation counselling. The World Health Organization and the U.S. Centers for Disease Control and Prevention developed the Global Health Professionals Survey (GHPS) to collect data on tobacco use and tobacco control among health-profession students. The aim of this study was to survey the prevalence of cigarette smoking and other tobacco products use, knowledge and attitudes about tobacco use, exposure to secondhand smoke, desire for smoking cessation, training received regarding patient counselling on smoking-cessation technique, and dentists' role in reducing tobacco use in dental offices. The self-administered questionnaires were sent to 8,266 dentists and 1,522 dental assistants by mail. Dentist response rate was 20.7%, and dental assistant response rate was 40.5%. The findings indicated that current cigarette smoking among these dental professionals was 2.4% (dentist rate and dental assistant rate was 2.0% and 3.4%, respectively). The majority, (93.0-95.0%) of the surveyed dentists and dental assistants reported that they should have a role in counselling patients to quit smoking. However, the percentage of dental professionals who actually received formal training in tobacco cessation counselling were 8.6% among dentists and 11.8% among dental assistants. Only 5.5% of dentists had provided smoking cessation section in their dental offices. In summary, Thai dentists and dental assistants had very low rate of tobacco consumption. They required more trainings on smoking cessation services.

Key words: Global Health Professionals Survey; tobacco control; tobacco use